

Daniela Kos*¹

PRIMJENA ČLANA 37. ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU FEDERACIJE BIH PRED SUDOVIMA U FEDERACIJI BIH

Sažetak

Predmet rada je primjena člana 37. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH pred sudovima u Federaciji BiH. U praksi dolazi do nejednakog postupanja sudova radi različite primjene navedene odredbe. Postoje različita tumačenja i stajališta pa samim time i odluke u postupanju prvostepenih sudova, te odluke po žalbi drugostepenih sudova. Sud je organ koji provodi izvršenje, a pogrešnim tumačenjem navedene odredbe i postupanja sudova, postupak izvršenja se svodi na to da sud obavlja radnje koje bi u pravilu trebala obavljati stranka u postupku (tražitelj izvršenja). U izvršnim postupcima nerijetko dolazi do pasivnog ponašanja tražitelja izvršenja tijekom postupka, očekujući da sud utvrđuje eventualnu imovinu izvršenika. Kada bi sud prihvatio način na koji tražitelji izvršenja predlažu provođenje izvršenja, te za njih vršio provjere i utvrđivao eventualno postojanje imovine izvršenika od mnoštva organa i pravnih lica, a da pri tome ne učine vjerovatnim da izvršenik ima kakvu imovinu kod istih, takav prijedlog sam po sebi vodio bi prebacivanju obaveze sa stranke (tražitelja izvršenja) na sud, što je sa aspekta primjene načela jednakosti stranaka te načela nepristrasnosti suda u postupku nedopustivo i suprotno članu 37. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH. Cilj rada je postići bolje razumijevanje i primjenu pravne norme, ukazujući na postojeću pozitivnu pravnu praksu, čiji rezultat bi bio efikasan i pravičan postupak, te ujedinjavanje prakse u sudovima Federacije BiH, na način da sudovi po podnesenim prijedlozima za izvršenje u izvršnom postupku u kojima je postavljen zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika putem suda, postupaju jednako.

Zaključno se *de lege ferenda* predlaže u cijelosti izmjena odredbe člana 37. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH.

Ključne riječi: urednost prijedloga za izvršenje, sredstva i predmeti izvršenja, izvršna isprava, „učiniti vjerovatnim“, javni registri.

---

1 Dipl. iur., stručni suradnik Općinskog suda u Livnu

1. Uvod

U Bosni i Hercegovini izvršni postupak je uređen entitetskim zakonima² te Zakonom o izvršnom postupku Brčko Distrikta³. Zakonom o izvršnom postupku Federacije BiH (u daljnjem tekstu: ZIP FBiH) uređuje se postupak po kojem sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine provode prinudno ostvarenje potraživanja tražitelja izvršenja radi ostvarivanja prava koja im proistječu iz izvršnih ili vjerodostojnih isprava⁴, a sve u cilju pružanja pravne zaštite tražiteljima izvršenja. U skladu sa zakonom, postupak izvršenja je u isključivoj nadležnosti suda, tako što izvršenje određuje i provodi sud određen zakonom.

Izvršni postupak pokreće se prijedlogom tražitelja izvršenja. Po službenoj dužnosti, kao i po prijedlogu lica i organa, pokreće se kad je to zakonom izričito određeno.⁵ U većini prijedloga za izvršenje tražitelji izvršenja⁶ podnose zahtjev da sud, prije donošenja rješenja o izvršenju, zatraži od samog izvršenika⁷ i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica, odnosno upravnih i drugih organa i organizacija da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, pozivajući se na odredbu člana 37. ZIP-a FBiH, kojom je propisano da tražitelj izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koji se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži dostavu podataka o imovini izvršenika, ako tražitelj izvršenja učini vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ove podatke. Takav zahtjev može se istaći i nakon donošenja rješenja o izvršenju ako izvršenje na predloženom sredstvu izvršenja nije uspjelo.

Navedenom zakonskom odredbom, kao i cjelokupnim zakonom, namjera zakonodavca je imala za cilj dati prednost ostvarivanju i zaštiti prava tražitelja izvršenja u izvršnom postupku i istu postaviti ispred zaštite izvršenika, što je u suglasnosti s prirodom izvršnog postupka, kao i da ta zaštita bude brza i efikasna.

Imalo se u vidu da se podaci o imovini često prikrivaju pod isprikom poslovne tajne subjekata kod kojih se ta imovina nalazi ili zaštite ličnih podataka pa je potraga za imovinom izvršenika otežana, što samo odugovlači

---

² Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine - ZIP FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 32/03, 52/03, - ispr., 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 35/12 i 46/16 i „Službeni glasnik BiH“, br. 42/18 - odluka Ustavnog Suda); Zakon o izvršnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 - odluka US, 58/18 rješenje US BiH i 66/18).

³ Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 39/13, 47/17 i 02/21).

⁴ Član 1. ZIP-a FBiH.

⁵ Član 3. ZIP-a FBiH.

⁶ Tražitelj izvršenja označava lice koje je pokrenulo postupak radi izvršenja nekog potraživanja, te lice u čiju korist je postupak pokretnut po službenoj dužnosti.

⁷ Izvršenik označava lice protiv kojeg se potraživanje ostvaruje.

postupak i povećava troškove izvršenja. Tražitelji izvršenja i nisu uslijed toga u mogućnosti u tom dijelu precizirati predmet izvršenja dok se ne utvrdi eventualna izvršenikova imovina, što je činilo opravdanim zakonsko rješenje instituta, koji bi trebao pospješiti povećanje procenta prinudne naplate i realizacije potraživanja utvrđenih izvršnim ispravama.

Međutim, u praksi se pokazalo da skoro svaki prijedlog za izvršenje sadrži zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika, zbog čega se odredba nije pokazala efikasnom, suprotno namjeri zakonodavca. Tražitelji izvršenja smatraju da je sud dužan prvenstveno provesti postupak utvrđenja imovine izvršenika, obavijestiti o rezultatu istrage i ostaviti rok da podneseni prijedlog za izvršenje urede, na način da opredijele sredstvo i predmet izvršenja u skladu sa dobivenim podacima o imovini izvršenika.

Gubi se iz vida da sud provodi izvršni postupak i ne postupa umjesto tražitelja izvršenja jer je tražitelj izvršenja taj koji upravlja postupkom. Sam po sebi prijedlog tražitelja izvršenja da sud od mnoštva pravnih lica ili organa pribavlja podatke o imovini izvršenika bilo bi prebacivanje te obaveze sa stranke na sud, a iz dikcije člana 37. ZIP-a FBiH to zasigurno ne slijedi, već je to obaveza tražitelja izvršenja, a nakon što je on izvrši, tek tada je sud dužan od navedenih lica, organa i organizacija tražiti podatke o imovini o kojima bi isti mogli imati službenu evidenciju.⁸

Pogrešno tumačenje zakonske odredbe dovodi do toga da sudovi postupaju po neurednim prijedlozima za izvršenje. Potrebno je izvršiti izmjene i dopune važećeg ZIP-a FBiH, no dok se to ne dogodi nužno je da se uspostavi pravilna sudska praksa postupanja u izvršnim predmetima.

2. Urednost prijedloga za izvršenje prema ZIP-u FBiH

Tražitelji izvršenja u prijedlogu za izvršenje podnose zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika putem suda, ne obazirući se na urednost prijedloga za izvršenje i elemente koji isti treba sadržavati da bi bio uredan. ZIP-om FBiH⁹ propisani su obavezni elementi prijedloga za izvršenje. Decidno je navedeno da prijedlog za izvršenje mora sadržavati zahtjev u kojem će biti navedena izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu koje se traži izvršenje, tražitelj izvršenja i izvršenik, potraživanje čije se ostvarenje traži, sredstvo kojim izvršenje treba provesti, predmet izvršenja ako je poznat, kao i druge podatke koji su potrebni za provođenje izvršenja.¹⁰ Uredan prijedlog za izvršenje sadrži i sredstvo i predmet izvršenja, međutim, ukoliko predmet nije poznat ne mora se precizirati u

⁸ M. Cimirotić, „Utvrdjivanje izvršenikove imovine”, *ZIPS*, 1415/2019, 42.

⁹ („Službene novine Federacije BiH“, br. 32/03, 52/03, - ispr., 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 35/12 i 46/16 i „Službeni glasnik BiH“, br. 42/18 - odluka Ustavnog Suda).

¹⁰ Član 36. stav 1. ZIP-a FBiH.

inicijalnom prijedlogu za izvršenje koji je podnesen na temelju izvršne isprave, što proizlazi iz odredbe člana 37. ZIP-a FBiH, koja ostavlja mogućnost tražiteljima izvršenja da, ukoliko nisu upoznati sa predmetom izvršenja, postave zahtjev sudu za njegovo utvrđivanje.

Dovodeći u vezu obavezne elemente prijedloga za izvršenje i član 37. ZIP-a FBiH, prijedlog za izvršenje na temelju izvršne isprave u kojem tražitelj izvršenja ističe zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika putem suda mora sadržavati sredstvo kojim će se izvršenje provesti, a predmet izvršenja će, ukoliko učini vjerovatnim da izvršenik posjeduje određenu imovinu kod određenog organa ili pravnog lica, a koja mu nije poznata jer nije u mogućnosti isposlovati od određenog organa ili pravnog lica dobivanje tog podatka, prethodno za njega utvrditi sud. O rezultatu istrage sud će obavijestiti tražitelja izvršenja i ostaviti mu rok da podneseni prijedlog uredi, odnosno izmijeni i dopuni.¹¹ U skladu sa važećim propisima izvršnog postupka, u prijedlogu za izvršenje tražitelj izvršenja uz zahtjev za izvršenje dužan je navesti i sredstvo kojim se izvršenje treba provesti, što je logično, jer ova činjenica doprinosi brzini i efikasnosti izvršnog postupka. Naime, sredstva izvršenja propisana su pravilima izvršnog postupka, a od njihovog opredjeljenja zavisi i mjesna nadležnost suda¹² jer je za svako sredstvo izvršenja posebno propisana mjesna nadležnost suda. U tom segmentu ne bi trebalo biti poteškoća kod određivanja i predaje prijedloga mjesno nadležnom sudu.

2.1. Sredstva i predmeti izvršenja

Sredstva izvršenja su izvršne radnje ili sistem takvih radnji kojim se prema zakonu potraživanje prinudno ostvaruje.¹³ Dakle prema zakonu sredstva izvršenja su skup izvršnih radnji koje se preduzimaju u postupku izvršenja radi provođenja određenog izvršenja, odnosno ostvarenja prinudnog potraživanja tražitelja izvršenja.¹⁴ To su metodi direktne ili indirektne prinude na izvršenika ili neka druga lica, koji se preduzimaju u izvršnom postupku radi namirenja potraživanja tražitelja izvršenja. Međutim, obje vrste prinude moraju se vršiti samo preduzimanjem onih procesnih radnji koje su propisane pravilima o izvršnom postupku, dok tražitelj izvršenja disponira koje će sredstvo izvršenja predložiti. Sredstva izvršenja se razlikuju po tome da li se odnose na naplatu

---

¹¹ Član 36. stav 2. ZIP-a FBiH.

¹² B. Dabić-Jovičić, Š. Jašarspahić, *Modul 4-Izvršna i vanparnična oblast*, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Sarajevo 2009, 49.

¹³ Član 6. ZIP-a FBiH.

¹⁴ A. Daupović/R. Obradović/M. Povlakić/F. Začiragić/M. Živanović, *Komentari Zakona o izvršnim postupcima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj*, Savjet/Vijeće Evrope i Evropska komisija, Sarajevo 2005, 21.

novčanih potraživanja ili ostvarenje nenovčanih potraživanja.¹⁵

Predmet izvršenja je objekat radnje izvršenja, odnosno njihovih skupova. To mogu biti sve stvari i prava na kojima se shodno pravilima izvršnog postupka provodi izvršenje radi ostvarivanja potraživanja. Predmet izvršenikove obaveze mora biti jasno određen, odnosno odrediv i ne smije biti u suprotnosti sa prinudnim propisima.¹⁶

Najčešći vid provođenja sudskih odluka odnosi se na izvršenje na novčanim potraživanjima. Ovo je logično jer se većina pravnih poslova utvrđuje ili iskazuje u vidu novčanih ekvivalenata. Sredstva izvršenja radi ostvarenja novčanog potraživanja distanciraju se prema stvari ili pravu koje se pretvara u novčana sredstva da bi se namirilo takvo potraživanje povjerioca. Zakonom su određene izvršne radnje ili sistem radnji koje su potrebne radi naplate novčanog potraživanja. Tako je određeno da kada je predmet izvršenja nekretnina, izvršenje se provodi zabilježbom rješenja o izvršenju u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem tražitelja izvršenja iz dobivene cijene prodajom.¹⁷ Sve nabrojane radnje preduzimaju se redosljedom koji je utvrđen zakonom, a u procesnom smislu su međusobno povezane.¹⁸ Ukoliko bi predmet izvršenja bio na pokretnim stvarima izvršenika, sredstva izvršenja su pljenidba, procjena i prodaja pokretnih stvari, te namirenje tražitelja izvršenja iz iznosa dobivenog prodajom.¹⁹ Potrebno je istaknuti da kod predlaganja izvršenja na pokretnim stvarima izvršenika, tražitelj izvršenja u prijedlogu za izvršenje na pokretnim stvarima nije dužan bliže naznačiti te stvari.²⁰ Jedno od sredstava izvršenja radi naplate novčanog potraživanja tražitelja izvršenja je i izvršenje na novčanom potraživanju izvršenika, koje se provodi pljenidbom tog potraživanja i njegovim prijenosom sa izvršenika na tražitelja izvršenja. Ako se izvršenje provodi na plati i drugim stalnim novčanim primanjima (npr. mirovini), provodi se pljenidbom dijela plate do maksimalne visine određene zakonom. Poslodavcu, koji je izvršenikov dužnik, sud daje nalog da zaplijeni iznos određen rješenjem o izvršenju i da ga isplati tražitelju izvršenja. Novo sredstvo izvršenja je izvršenje na dionici i ostalim registriranim vrijednosnim papirima, te na članskom udjelu u pravnom licu. Kada su predmeti izvršenja dionica/članski udio u pravnom licu, sredstva izvršenja su pljenidba dionice/udjela, upis rješenja o određivanju izvršenja u Registar vrijednosnih papira u FBiH d.d. Sarajevo/Registar poslovnih subjekata suda, procjena i prodaja dionice/članskog udjela, te namirenje tražitelja

---

¹⁵ B. Dabić-Jovičić, Š. Jašarspahić (2009), 35.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.*, 37.

¹⁸ A. Daupović/R. Obradović/M. Povelakić/F. Začiragić/M. Živanović (2005), 21.

¹⁹ B. Dabić-Jovičić, Š. Jašarspahić (2009), 37.

²⁰ Rješenje Kantonalnog suda u Zenici, br. Gž-706/04 od 14.10.2005.godine.

izvršenja iz kupoprodajne cijene. I druga imovinska prava mogu biti sredstvo izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja. Izvršenje se provodi pljenidbom tog prava i njegovim unovčenjem u skladu sa pravilima koja se odnose na pokretne stvari.²¹

Iz navedenog se može zaključiti da su predmet izvršenja radi naplate novčanog potraživanja pokretne i nepokretne stvari, potraživanja i druga imovinska prava izvršenika. Izuzetak su one stvari i prava na kojima se izvršenje ne može provesti ili je ograničeno njegovo izvršenje.²² Kako je već navedeno, zakon jasno propisuje sredstva izvršenja na kojima će se izvršenje provesti, stoga ne postoji prepreka da tražitelji izvršenja u prijedlogu za izvršenje iste označe, iako ne mogu doći do konkretnijih podataka o predmetu izvršenja.

2.2. Pravno shvatanje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Rješavajući sporno pravno pitanje: „Urednost prijedloga za izvršenje kada uz zahtjev za utvrđivanje izvršenikove imovine nije predložen predmet i sredstvo izvršenja (član 36 i 37 ZIP-a FBiH) i kako se tumači vjerovatnoća iz člana 37. stav 1. ZIP-a FBiH“, Vrhovni sud je u svojoj Odluci broj: 22 0 I 049168 20 Spp od 09.06.2020.godine²³ izrazio pravo shvatanje:

„Tražitelj izvršenja ne može podnijeti prijedlog za izvršenje protiv izvršenika sudu u kojem nije naznačen predmet i sredstvo izvršenja, odnosno da prijedlog ne sadrži predmet i sredstvo izvršenja, iako je u samom prijedlogu za izvršenje tražitelj izvršenja zatražio od suda da od mnoštva pravnih lica ili organa sud pribavi podatke o imovini izvršenika po osnovi odredbe člana 37. ZIP-a FBiH, tako da za slučaj podnošenja takvog prijedloga uz takav zahtjev predstoji obaveza otklanjanja njegovih nedostataka.

Za slučaj podnošenja urednog prijedloga za izvršenje, sa naznakom, između ostalog, i sredstva izvršenja i predmeta izvršenja, uz zahtjev za utvrđenje imovine izvršenika na strani tražitelja izvršenja predstoji procesnopravna obaveza da učini vjerovratnim da izvršenik kod nabrojenih pravnih osoba u prijedlogu posjeduje imovinu (nekretnine, račune, itd).

Pri navedenom predstoji obaveza tražitelja izvršenja da u zahtjevu za utvrđenje imovine izvršenika postupanjem u smislu odredbi člana 37. stav 1. ZIP-a FBiH, zahtijeva da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica, odnosno upravnih i drugih

---

²¹ B. Dabić-Jovičić, Š. Jašarspahić (2009), 37.

²² Vidi članove 79, 117. i 137. ZIP-a FBiH - izuzimanje od izvršenja i član 138. ZIP-a FBiH - ograničenje izvršenja na određenim novčanim primanjima.

²³ Vrhovni sud FBiH, Odluka br. 22 0 I 049168 20 Spp, od 09.06.2020. Bilten sudske prakse Vrhovnog Suda FBiH, br. 1-2, Novinsko-izdavačka organizacija Službeni list BiH, Sarajevo 2020.

organa i organizacija da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, te da nakon što ga sud, postupanjem u smislu člana 36. stav 2. ZIP-a, obavijesti i ostavi mu rok da podneseni prijedlog uredi odnosno izmijeni i dopuni to i učini.“

Vrhovni sud Federacije BiH u svom pravnom shvatanju odredbu člana 37. tumači restriktivno. Stav je da prijedlog za izvršenje u kojem je istaknut zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika putem suda mora sadržavati i sredstvo i predmet izvršenja.

U praksi bi se ipak trebalo voditi zakonskom odredbom. Predmet izvršenja tražitelj izvršenja ne može precizirati ukoliko o istom nema podataka, a upravo zakon pretpostavlja mogućnost da tražitelj izvršenja možda ne zna za imovinu izvršenika kao predmet izvršenja pa mu zato daje mogućnost da već u prijedlogu za izvršenje zahtijeva utvrđivanje te imovine (kao predmeta izvršenja).²⁴ Tražitelj izvršenja u prijedlogu svakako mora navesti sredstvo izvršenja te predmet izvršenja imovine za koju se traži utvrđenje, ali ne može predmet precizirati, odnosno točno opredijeliti. Zbog toga je u članu 36. stav 2. ZIP-a FBiH, koji navodi i Vrhovni sud Federacije BiH u pravnom shvatanju, propisano da će sud, ako je uz prijedlog za izvršenje podnesen i zahtjev za utvrđivanje dužnikove imovine, o rezultatu istrage obavijestiti tražitelja izvršenja i ostaviti mu rok da podneseni prijedlog uredi odnosno izmijeni i dopuni (u smislu da precizira predmet izvršenja prema dobivenim podacima) i to je jedina iznimka kada prijedlog za izvršenje ne mora sadržavati i konkretan predmet izvršenja. Na primjer, kada tražitelj izvršenja podnese prijedlog za izvršenje da bi ostvario novčano potraživanje prema izvršeniku, a učini vjerovatnim da izvršenik ima otvoren transakcijski račun u banci, on predlaže izvršenje pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava s računa izvršenika na račun tražitelja izvršenja, dok će broj računa izvršenika naknadno utvrditi sud jer tražitelj izvršenja ne može samostalno otkriti podatak o broju računa izvršenika, s obzirom na to da takav podatak za banke predstavlja poslovnu, „bankarsku tajnu“.²⁵

Naglašavam da je ovakvo postupanje zakonom predviđeno samo kada se prijedlog za izvršenje temelji na izvršnoj ispravi, o čemu će više riječi biti u nastavku.

---

²⁴ M. Cimirotić, 40.

²⁵ Član 102. Zakona o bankama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 27/17): (1) Bankarskom tajnom smatra se podatak, činjenica ili saznanje do kojih su došli dioničari, članovi organa banke i zaposleni u banci obavljajući poslove i izvršavajući dužnosti iz svoje nadležnosti, kao i lica društva koje vrše reviziju banke i druga lica koja zbog prirode posla koji obavljaju imaju pristup tim podacima, a čije bi otkrivanje neovlaštenom licu nanijelo ili moglo da nanese štetne posljedice za banku i njene klijente. (2) Bankarskom tajnom iz stava (1) ovog člana smatraju se naročito: b) podaci o stanju i prometu na pojedinačnim računima fizičkih i pravnih lica otvorenih u banci.

3. Utvrđivanje imovine izvršenika

Tražitelji izvršenja pogrešno smatraju da je sud dužan utvrditi imovinu izvršenika, dok zakon tumači da je svrha utvrđivanja imovine efikasno postupanje, kada tražitelj izvršenja ne može samostalno doći do potrebnih podataka.

Kada sud ne udovolji postavljenom zahtjevu tražitelja izvršenja, žalbeni osnov koji tražitelji izvršenja često ističu u žalbama je taj da član 37. ZIP-a FBiH ne može derogirati odredbe Ustava BiH (član II/3 točka k)²⁶, Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (član 1. Protokola broj 1)²⁷, te da se postupanjem suda ograničava pravo istih na imovinu²⁸ i pravično suđenje.

Efikasno pružanje pravne zaštite moguće je ostvariti ukoliko postoji efikasan sistem postupka izvršenja u kome će se izvršiti odluka koja je donesena u građanskom sudskom postupku, kako bi se ostvarilo jedno od osnovnih procesnih ljudskih prava - pravo na pravično suđenje. Pravo na pokretanje sudskog postupka bilo bi iluzorno ako bi domaći pravni sistem dozvolio da konačna i obavezujuća izvršna isprava ne bude izvršena.²⁹ Sud provodi radnje prema određenoj proceduri u sudskom izvršnom postupku. Član 37. ZIP-a FBiH ne derogira pravo tražitelja izvršenja na imovinu, već naprotiv, širi spektar prava tražitelja izvršenja i omogućava da pribavljanjem podataka o imovini izvršenika putem suda, dođu do podataka koja ne mogu samostalno pribaviti. Postupanjem prema zakonskoj odredbi sud u izvršnom postupku ne čini nemogućim tražitelju izvršenja da obezbijedi izvršenje izvršne isprave niti sprječava tražitelja izvršenja da ostvari

²⁶ Ustav Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, br. 25/09), član II/3 točka k) Pravo na imovinu.

²⁷ Europska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama - EKLJP, član 1. Prvog protokola - Zaštita imovine: „Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

²⁸ N. Mole/K. Kamber/V. Liaki, „*Ka delotvornijoj primjeni Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava na nacionalnom nivou - Vodič za ključna načela i pojmove Konvencije i njihovu primenu u domaćim sudovima*“ AIRE Centar 2018, 48: Imovina (*possession*) ima autonomno značenje koje nije ograničeno samo na posjedovanje fizičkih dobara - druga prava i interesi koji čine aktivu također se mogu smatrati imovinskim pravima, uključujući izvršnu presudu koja se odnosi na dug (vidi: *Rjabih protiv Rusije, Ryabikh v. Russia*, presuda ESLJP od 24. jula 2003, br. 52854/99, stav 61.). Sam dug predstavlja imovinu jer se član 1. Protokola br. 1. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama primjenjuje samo na postojeću imovinu i ni na koji drugi način ne utvrđuje pravo na sticanje imovine (vidi: *Marks protiv Belgije, Marckx v. Belgium*, presuda ESLJP od 13. juna 1979, br. 6833/74, stav 50.).

²⁹ V. Mišić, „Sudska praksa u izvršnom postupku“, *CILC Center for International Legal Cooperation*, 3.

pravo koje očekuje, da bi se stvorio zaključak da je došlo do povrede prava na pravično suđenje ili imovinu, zagarantovane EKLJP. Podnošenje prijedloga za izvršenje od strane tražitelja izvršenja, bez ikakvih podataka o imovini kojom raspolaže izvršenik, govori o pasivnom držanju tražitelja izvršenja, kako u fazi dok je trajao postupak donošenja izvršne isprave, tako i u fazi izvršenja, što upravo i dovodi do neefikasnosti postupka, a ne radi postupanja suda, kako to interpretira i Kantonalni sud u Zenici u svojoj odluci: „*Dakle, ne može tražitelj izvršenja očekivati od suda da izvršni sud preuzme obaveze koje su odredbama ZIP-a propisane kao obaveze tražitelja izvršenja, te onda kada sud odbije da preuzme obaveze koje su u nadležnosti tražitelja izvršenja, smatrati da je takvo postupanje izvršnog suda nezakonito. Izvršni postupak je po zakonu hitan (čl. 5. st. 1. ZIP-a), ali hitnost postupka podrazumijeva i obavezu preuzimanja radnji od strane tražitelja izvršenja u smislu da iste budu preduzete na način i u rokovima koji su zakonom propisani, a ne da tražitelj izvršenja podnosi nepotpune i neuredne podneske, te očekuje da sud postupa i donosi odluke po tako neurednim i nepotpunim podnescima. Ovaj sud nema namjeru da savjetuje tražitelja izvršenja kako će postupati prilikom stupanja u obligacionopravne odnose s određenim osobama, ali bi bilo logično očekivati da prilikom stupanja u iste, postupa sa pažnjom dobrog domaćina, odnosno pažnjom dobrog privrednika, kako to propisuje i odredba čl. 18. Zakona o obligacionim odnosima. Zaključujući ugovore o pružanju svojih usluga sa raznim osobama bez da prethodno izvrši provjere o imovinskom stanju tih osoba, postoji dovoljno razloga da se može smatrati da tražitelj izvršenja prilikom stupanja u navedene obligacionopravne odnose ne postupa sa pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog privrednika, a što se najbolje vidi iz činjenice u konkretnom predmetu kada tražitelj izvršenja nema nikakve podatke da li i kod koje banke izvršenik ima otvoren račun, da li posjeduje kakve pokretne stvari koje mogu biti predmet izvršenja i slično, a onda traži da sud preduzme radnje koje nisu u njegovoj nadležnosti i koje kao takve nije dužan i obavezan preduzeti.*“³⁰

3.1. Utvrđivanje imovine izvršenika na temelju izvršne isprave

Prema odredbi člana 37. ZIP-a FBiH, utvrđivanje imovine izvršenika može se tražiti samo ako se prijedlog za izvršenje temelji na izvršnoj ispravi, a to su: izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje, izvršna odluka donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku ako glasi na ispunjenje novčane obaveze, ukoliko zakonom nije drugačije određeno, izvršna notarska isprava i druge isprave koje su zakonom određene kao izvršne isprave.³¹ Ukoliko

³⁰ M. Omanović/T. Šabić/N. Šabić, „Primjena člana 37. Zakona o izvršnom postupku FBiH u praksi”, *Pravni savjetnik*, 10/2014, fn. 81.

³¹ Član 23. ZIP-a FBiH.

pak tražitelji izvršenja podnesu zahtjev za utvrđivanje imovine izvršenika na temelju vjerodostojne isprave, sud će ih pozvati da isprave i dopune prijedlog za izvršenje, na način da odrede predmet i sredstvo izvršenja radi namirenja potraživanja. Nepostupanje po nalogu suda dovodi do odbačaja prijedloga za izvršenje jer takav prijedlog nije uredan. Kao primjer odluke navodim izvod iz Rješenja Općinskog suda u Livnu:

„Tražitelj izvršenja podnio je prijedlog za izvršenje protiv izvršenika, na temelju vjerodostojne isprave - Kartice kupca tražitelja izvršenja, radi naplate novčanog potraživanja. U prijedlogu za izvršenje tražitelj izvršenja je, pozivajući se na član 37. ZIP-a FBiH, podnio zahtjev da sud prethodno utvrdi izvršenikovu imovinu. Sud je zaključkom vratio prijedlog za izvršenje tražitelju izvršenja na ispravku i dopunu jer prijedlog za izvršenje nije sadržavao sredstvo i predmet izvršenja, sukladno članu 36. stav 1. ZIP-a FBiH, nakon čega tražitelj izvršenja dostavlja sudu uređeni podnesak sa istim zahtjevom, bez postupanja prema nalogu suda. ZIP FBiH u članu 37. propisuje dva potrebna uvjeta da bi se proveo postupak utvrđivanja izvršenikove imovine: prijedlog za izvršenje se mora zasnivati na izvršnoj ispravi i tražitelj izvršenja učini vjerovatnim da bi određena lica mogla imati podatke o imovini izvršenika. Dakle, procesni uvjet za odlučivanje o zahtjevu za prethodno utvrđivanje imovine izvršenika je utemeljenje zahtjeva na izvršnoj ispravi. Kako utvrđivanje imovine izvršenika na temelju vjerodostojne isprave prije donošenja rješenja o izvršenju nije propisano zakonom te uzimajući u obzir činjenicu da tražitelj izvršenja nije postupio po nalogu suda i odredio sredstvo i predmet izvršenja koji su bitni element prijedloga za izvršenje utvrđen članom 36. stav 1. ZIP-a FBiH, primjenom odredbe člana 336. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) u vezi s odredbom člana 21. stav 1. ZIP-a FBiH, sud je donio odluku kojom se odbacuje prijedlog za izvršenje tražitelja izvršenja kao neuredan.“³²

3.2. Utvrđivanje imovine izvršenika na temelju vjerodostojne isprave

Prema zakonu vjerodostojna isprava je mjenica i ček s protestom i povratnim računom, ako su potrebni za zasnivanje potraživanja i računi ili izvodi iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga isporuka vode, toplotne energije i odvoz smeća.³³Rješenje o izvršenju na temelju vjerodostojne isprave sadrži odluku kojom se izvršenik obavezuje da u određenom roku ispuni novčano potraživanje tražitelja izvršenja sa troškovima izvršnog postupka (kondemnacija) i odluku suda kojom se određuje prinudno izvršenje određenim sredstvom izvršenja i na određenom predmetu izvršenja ako izvršenik ne ispuni svoju obavezu, npr.

---

³² Rješenje Općinskog suda u Livnu - Odjeljenje suda u Tomislavgradu, br. 68 2 I 023885 20 Kom 01.06.2020.godine.

³³ Član 29. stav 2. ZIP-a FBiH.

pljenidbom, procjenom i prodajom pokretnih stvari izvršenika radi ostvarivanja potraživanja tražitelja izvršenja.³⁴ Zakonom nije propisana mogućnost da se utvrđuje imovina izvršenika na temelju vjerodostojne isprave, ali samo prije faze provođenja izvršenja. Ovo iz razloga što se u slučaju podnošenja prigovora na rješenje o izvršenju na temelju vjerodostojne isprave, bilo da se pobija u cjelini ili djelomično u dijelu u kojem je utvrđeno potraživanje, prijedlog za izvršenje smatra tužbom i postupak se nastavlja po tužbi. Sud nastavlja postupati prema odredbama parničnog postupka, dok se izvršenje odgađa do pravomoćne odluke parničnog suda po tužbi.³⁵

Ako se rješenje o izvršenju pobija samo u dijelu kojim je određeno izvršenje, daljnji postupak nastaviti će se kao postupak po prigovoru protiv rješenja o izvršenju donesenog na osnovu izvršne isprave.³⁶ U ovom slučaju izvršenik ne dovodi u pitanje potraživanje tražitelja izvršenja, odnosno svoju obavezu, već samo pobija da tu obavezu tražitelj izvršenja prema njemu ostvaruje.³⁷ Ako se prigovor izvršenika usvoji, dio rješenja o izvršenju kojim je izvršeniku naloženo da namiri potraživanje ima svojstvo izvršne isprave na osnovu koje se može ponovo tražiti izvršenje.³⁸

Kada se prijedlog za izvršenje podnese na temelju vjerodostojne isprave pa sud donese rješenje o izvršenju koje postane izvršno i pravomoćno, onda se s uspjehom može tražiti utvrđivanje imovine izvršenika, naravno ako se zadovolji uvjet vjerovatnosti postojanja određene imovine kod određenog organa ili pravnog lica.

U nastavku navodim izvod iz obrazloženja dvije odluke Kantonalnog suda u Sarajevu, koji je ukinuo odluke prvostepenog suda i predmete vratio sudu na ponovni postupak jer prvostepeni sud nije uzeo u obzir činjenicu da su predmetna rješenja o izvršenju postala izvršna i pravomoćna, čime je sam postupak prešao u fazu provođenja izvršenja pa se može zahtijevati od suda utvrđivanje imovine:

„ZIP FBiH jedino u fazi određivanja izvršenja razlikuje da li se izvršenje zasniva na izvršnoj ili vjerodostojnoj ispravi, budući da su drugačiji uvjeti za određivanje izvršenja na osnovu izvršne i vjerodostojne isprave. Kada izvršni postupak prijeđe u fazu provođenja izvršenja, zakon ne poznaje razlike, u smislu da li je rješenje doneseno na temelju izvršne ili vjerodostojne isprave, budući da se izvršenje provodi jednako u obje situacije. Kako je u konkretnom predmetu izvršni postupak prešao u fazu provođenja izvršenja, iako je prijedlog za izvršenje

³⁴ V. Mišić, „Sudska praksa u izvršnom postupku“, *CILC Center for International Legal Cooperation*, 3.

³⁵ Član 50 stav 4. ZIP-a FBiH.

³⁶ Član 50 stav 7. ZIP-a FBiH.

³⁷ V. Mišić, 55.

³⁸ Član 50. stav 8. ZIP-a FBiH.

zasnovan na vjerodostojnoj ispravi, to je pogrešan zaključak prvostepenog suda da se u ovoj pravnoj stvari ne može primijeniti odredba člana 37. stav 1. ZIP-a.³⁹

„Prema odredbama članova 50. stav 7. i 8. ZIP-a FBiH dio rješenja o izvršenju kojim je izvršeniku naloženo da namiri potraživanje, kada postane izvršno i pravosnažno (kada je prigovor odbijen), ima svojstvo izvršne isprave na osnovu koje se može tražiti izvršenje. Kako je u konkretnom slučaju rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave postalo pravosnažno i kako dio rješenja o izvršenju kojim je izvršeniku naloženo namiri potraživanje ima svojstvo izvršne isprave na osnovu koje se može ponovo tražiti izvršenje, prvostepeni sud je pogrešno primijenio odredbu člana 37. stav 1. i 63. ZIP-a, kada je prijedlog za utvrđivanje izvršenikove imovine odbacio i izvršni postupak obustavio.“⁴⁰

3.3. Utvrđivanje imovine od samog izvršenika

Na zahtjev tražitelja izvršenja postavljen u prijedlogu za izvršenje da sud zatraži od samog izvršenika podatke o imovini sudovi se najčešće „ogluše“, smatrajući da takvo postupanje nije svrsishodno, iz razloga što izvršenik samovoljno neće dostaviti sudu tražene podatke, iako istomu predstoji novčano kažnjavanje ukoliko ne postupi prema nalogu suda. U praksi se nerijetko pokazalo da izvršenik upravo po pozivu suda dostavi podatke o imovini, a nepostupanje po zahtjevu tražitelja izvršenja tretira se kao propust suda, kako to tumači i Kantonalni sud u Bihaću: „Iz stanja prvostepenog spisa slijedi da je tražilac izvršenja već u prijedlogu za izvršenje stavio i prijedlog za utvrđivanje izvršenikove imovine, predlagajući da sud zaključkom naloži izvršeniku da za potrebe izvršnog postupka dostavi podatke o svojoj imovini, odnosno o pokretnim stvarima, uz upozorenje o posljedicama propuštanja postupanja po istom...Prvostepeni sud nije postupio po takvom zahtjevu, a to je bio dužan, pa se ukazuje osnovanim žalbeni navod o povredi te procesne odredbe jer je to od uticaja na zakonitost pobijane odluke. Da je sud postupio kao naprijed, moguće da bi izvršenik dao izjavu o svojoj imovini te bi se izvršenje možda i provelo. Za sada to ostaje neizvjesno upravo zbog propusta suda.“⁴¹

---

³⁹ Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, br. 65 0 I 106 705 15 Gži od 11.08.2015.godine

⁴⁰ Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, br. 65 0 I 206593 17 Gži od 05.2018.godine

⁴¹ M. Cimirotić, fn. 41.: Rješenje Kantonalnog suda u Bihaću, br. 22 0 P 021639 16 Gži od 25.08.2016.godine.

4. "Učiniti vjerovatnim"

Iz odredbe člana 37. ZIP-a FBiH proizlazi da tražitelj izvršenja mora učiniti vjerovatnim da bi određena lica mogla imati podatke o imovini izvršenika da bi se imovina utvrđivala. Pravna lica, odnosno upravni i drugi organi i organizacije od kojih se mogu tražiti podaci o imovini zakonom nisu konkretno imenovani pa to mogu biti svi oni subjekti koji po prirodi svoje djelatnosti mogu imati evidenciju o nekoj imovini izvršenika.⁴² To mogu biti banke i druge financijske organizacije, registar vrijednosnih papira, državni organi, upravne organizacije, privredna društva, porezne uprave, osiguravajuća društva, fond penzijskog osiguranja, zavodi i sl. Izvršenikova imovina za koju se traže podaci je pokretna i nepokretna imovina, novčana potraživanja (plate, penzija, vrste naknada) i novčani depoziti (štedni uložci, tekući ili devizni računi i sl.).⁴³ Podaci o izvršenikovoju imovini se dostavljaju sudu na propisanom obrascu Ministarstvu pravde Federacije BiH, specificirano po pojedinim stavkama, s obzirom na vrstu i lokaciju izvršenikove imovine.⁴⁴

U odnosu na vjerovatnost da bi određena fizička i pravna lica, odnosno upravni i drugi organi i organizacije mogle imati podatke o izvršenikovoju imovini, tražitelj izvršenja treba pobliže naznačiti koju imovinu izvršenika i kod kojeg lica treba ispitati⁴⁵, navodeći ozbiljne činjenične tvrdnje o postojanju imovine izvršenika, što će sud u svakom konkretnom slučaju cijeliti. Pri tome, treba voditi računa da se radi o utvrđivanju izvršenikove imovine za koju ne postoje podaci u javnim registrima ili postoje kod određenih organa, ali nisu javni i tražitelju izvršenja su nedostupni⁴⁶, kako tumači komentar zakona. Sud dakle može od svih privatnopravnih lica i državnih organa i organizacija zatražiti podatke o imovini izvršenika, na inicijativu tražitelja izvršenja, koji u prijedlogu za izvršenje mora učiniti izvjesnim da ista lica posjeduju potrebne podatke.⁴⁷

Uvriježena pojava je da standard vjerovatnoće tražitelji izvršenja opravdavaju činjenicom da su im podaci o imovini izvršenika nedostupni jer ih nadležne institucije odbijaju sa zahtjevima za dostavu podataka, radi zaštite ličnih podataka izvršenika, te da iste dostavljaju tražene podatke samo na zahtjev suda. Pri tome ni ne ukazuju da su u konkretnom predmetu pokušali pribaviti podatke o imovini za konkretno određenog izvršenika, na koji način bi sudu pokazati da su

⁴² M. Cimirotić, 41.

⁴³ *Ibid.*

⁴⁴ S. Omanović, „*Glossarium uz novi Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*“, Univerzitetu Sarajevu, Pravni fakultet, Sarajevo 2005, 70.

⁴⁵ A. Daupović/R. Obradović/M. Povlakić/F. Začiragić/M. Živanović (2005), 153.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ S. Omanović, 70.

proveli aktivne radnje na pokušaju dobivanja podataka, već dostavljaju podneske datirane prethodnih godina, kao dokaze da su se nekada obraćali nekim organima i pravnim licima u drugim predmetima.

“Vjerovatnost” znači uvjerenost u mogućnost postojanja, nastupanja nečega, u prilog koje mogućnosti govore određeni argumenti koji je čine više ili manje izglednom, ostvarljivom.⁴⁸

Činjenične tvrdnje o postojanju imovine izvršenika sud će cijeniti u svakom konkretnom slučaju primjenom pravila o slobodnoj ocjeni dokaza, a faktičko je pitanje kako će tražitelj izvršenja učiniti vjerovatnim, što zavisi od statusa izvršenika i vrste imovine čiji je izvršenik vlasnik pa s tim u vezi trebaju se iznijeti činjenice (i dokazi) iz kojih bi slijedilo mogućim da izvršenik ima određenu imovinu o kojoj bi evidenciju mogli imati konkretni organi ili pravna lica.⁴⁹ Primjera radi, ako je izvršenik je osoba starije životne dobi postoji mogućnost da je u mirovini, ako postoje saznanja ili dokazi da je bilo bankarskih transakcija koje glase na ime izvršenika - postoji vjerovatnoća da ima otvoren bankovni račun, ako postoji dokaz (ček, platna lista) o plaći ili mirovini izvršenika - postoji vjerovatnoća da je zaposlen ili umirovljenik, ako postoje saznanja ili dokazi da je izvršenik učestvovao u podjeli dobiti i ostvario dividendu - postoji vjerovatnoća da je još uvijek dioničar i ima dionice, itd.⁵⁰

Kantonalni sud u Zenici je, rješavajući po žalbi tražitelja izvršenja o povredi odredaba izvršnog postupka prvostepenog suda zbog odbacivanja prijedloga za izvršenje u kojem nije navedeno sredstvo i predmet izvršenja, a nije učinjeno vjerovatnim da izvršenik ima određenu imovinu za koju traži utvrđenje, potvrdio odluku prvostepenog suda. U obrazloženju se navodi sljedeće: „Nije ostvaren žalbeni razlog povreda odredbi izvršnog postupka, odnosno prigovor da je prvostepeni sud „preusko“ tumačio odredbe iz člana 37. Zakona o izvršnom postupku. Prema navedenoj odredbi tražiocu izvršenja je zakonodavac dao mogućnost, što je izuzetak u odnosu na pravilo o tome šta treba sadržavati prijedlog za izvršenje (član 36.), da posredstvom suda pribavi podatke o imovini izvršenika iz koje bi mogao namiriti svoje potraživanje, ali samo pod uslovom da tražilac izvršenja učini vjerovatnim da lica na koja ukazuje, takve podatke imaju. Međutim, u konkretnom slučaju tražitelj izvršenja nije ispunio u navedenoj odredbi traženi uslov. Tražilac izvršenja u podnesku datiran 24.05.2017.godine navodi sljedeće, citat: “Ovršenik je fizička osoba, rođena 1965.god., i stoga je vjerovatno da posjeduje vozilo, da je uposlen (ili je u prijevremenoj mirovini), te da na nekoj od banaka, koja posluje na području naslovnog suda, ima otvoren transakcijski račun.” Pogrešan je zaključak tražioca izvršenja da je podneskom u

---

⁴⁸ M. Dika, „O standardima utvrđenosti činjenica u parničnom postupku“, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (Zb. Pf. Sveuč. Rij.), 1/2015, 37.

⁴⁹ M. Cimirotić, 41.

⁵⁰ Ibid., 42.

*kojem je naveo i citirani tekst postupio po zaključku prvostepenog suda kojim mu je prijedlog za izvršenje vraćen na ispravku. Naime, iz činjenice da je izvršenik fizičko lice rođeno 1965. god. može se zaključiti (kako to čini tražilac izvršenja) i da posjeduje motorno vozilo, mada je takav zaključak vrlo upitan i nelogičan, ali se nikako ne može smatrati da je tražilac izvršenja navodeći generalije izvršenika učinio vjerovatnim da izvršenik posjeduje motorno vozilo, kako pogrešno smatra žalitelj. Naime između učiniti vjerovatnim i izvoditi zaključke, kako to u konkretnom slučaju čini tražilac izvršenja, pogrešno je staviti znak jednakosti. Da se tražilac izvršenja obratio nadležnom Ministarstvu unutrašnjih poslova (po prebivalištu izvršenika u Zenici) zahtjevom za dostavu podataka o tome da li izvršenik posjeduje registrovano vozilo, da je od istog dobio odgovor da mu se traženi podaci ne mogu dostaviti, te taj odgovor priložio uz podnesak datiran 24.05.2017.godine, tek tada bi se moglo zaključiti da je tražilac izvršenja postupio u skladu sa odredbama iz člana 37. stav 1. Zakona o izvršnom postupku. Međutim, kako tražilac izvršenja nije poduzeo ovakvu ili sličnu radnju u nastojanju da prijedlog za izvršenje uredi na način koji bi prvostepenom sudu omogućio primjenu odredbi iz člana 37. stav 1. Zakona o izvršnom postupku, pravilan je zaključak prvostepenog suda, da je njegov prijedlog za izvršenje i nakon dostave podneska, ostao neuređan i da sud po takvom prijedlogu ne može postupiti.*⁵¹

U praksi se kao jedan od većih problema do sada pokazao taj što su tražitelji izvršenja upoznati s činjenicom da banke i druge financijske institucije ne dostavljaju podatke o računu izvršenika jer takvi podaci za njih predstavljaju službenu tajnu. Tražitelji izvršenja stoga u prijedlozima za izvršenje označavaju nazive svih banaka koje poznaju, s ciljem da sud utvrdi podatke o računima izvršenika.

Takvo postupanje je klasična zloupotreba prava i ne treba se dopuštati. Zanimljivo je činjenica da poslovna bankarska tajna podrazumijeva podatke o stanju i prometu na pojedinačnim računima fizičkih i pravnih lica otvorenih u banci, a ne i činjenicu da li izvršenik ima u toj banci otvoren račun.

Upravo iz tog razloga Kantonalni sud u Sarajevu odbija žalbu tražitelja izvršenja zbog neutvrđivanja imovine izvršenika putem suda, kojom praksom bi se trebali voditi i ostali sudovi: „*Neosnovano se u žalbi ističe da je prvostepeni sud propustio primjenom člana 37. ZIP-a postupiti po prijedlogu tražioca izvršenja i utvrditi da li izvršenik ima otvorene račune kod poslovnih banaka u BiH i dionice ili vrijednosne papire kod Registra vrijednosnih papira. Ovo iz razloga što je članom 37. stav 1. ZIP-a propisano da tražilac izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koji se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud i prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i drugih lica da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, ako tražilac izvršenja učini*

⁵¹ Rješenje Kantonalnog suda u Zenici, br. 43 0 Mal 086289 17 Gži od 05.10.2017.godine.

vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ovakve podatke. U konkretnom slučaju tražilac izvršenja uz prijedlog za utvrđenje imovine od 24.03.2016.godine nije priložio dokaze da se obratio bilo kojoj od 28 poslovnih banaka navedenih u podnesku, niti Registru vrijednosnih papira, sa zahtjevom da ga isti obavijeste samo o činjenici da li izvršenik ima otvoren račun, odnosno da je vlasnik dionica ili drugih vrijednosnih papira.“⁵²

4.1. Javni registri

Kako je naprijed navedeno, osim činjenice što tražitelj izvršenja u svom prijedlogu treba učiniti vjerovatnim da izvršenik ima račun u banci te ostalu pokretnu imovinu, sud pri donošenju zaključka o utvrđivanju imovine mora cijeliti i činjenicu dostupnosti podataka o istoj tražitelju izvršenja. Ne treba se udovoljiti zahtjevu za utvrđivanje izvršenikove imovine upisane u javne registre i sl., u kojim slučajevima su ti podaci dostupni tražitelju izvršenja. Dostupni su podaci o nekretninama iz zemljišnoknjižnih ureda sudova i ureda za katastar nekretnina jer je općepoznata činjenica da je Zemljišna knjiga javna knjiga i javni registar stvarnih i drugih prava na nekretninama⁵³, kao i podaci Ministarstava unutarnjih poslova.

Nadalje, ne bi se trebali utvrđivati podaci o bankovnim računima kada su u svojstvu izvršenika označena pravna lica ili dijelovi pravnih lica, privredna društva, javna preduzeća, banke i druge finansijske organizacije, udruženja, fizička lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost jer je Odlukom Centralne banke Bosne i Hercegovine⁵⁴, u cilju unapređenja platnih sistema, uspostavljen Jedinствен registar računa poslovnih subjekata koji platni promet u Bosni i Hercegovini obavljaju preko računa otvorenih u banci i računa u Centralnoj banci (u daljnjem tekstu: JRR). Podacima iz JRR može se pristupiti direktnim uvidom putem interneta i u formi pojedinačnih izvještaja. Iz JRR može se dobiti kompletan Izvještaj o računu poslovnog subjekta, koji između ostalog sadrži: naziv i adresu poslovnog subjekta, ID broj, djelatnost, broj računa, IBAN broj računa, tip i vrsta računa, datum i vrijeme otvaranja računa, naziv i adresa banke i dr.

---

⁵² Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, br. 65 0 Ip 199408 19 Pž od 28.06.2019. godine.

⁵³ Član 1. Zakona o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine FBiH”, br. 58/02, 19/03, 54/04 i 32/19 - odluka US).

⁵⁴ Vidi: Odluka o Jedinственom registru računa poslovnih subjekata u Bosni i Hercegovini broj: UV-122-01-1-76/18 od 29.08.2018.godine („Službeni glasnik BiH”, br. 64/18) i Odluka o dopuni odluke o Jedinственom registru računa poslovnih subjekata u Bosni i Hercegovini broj: UV-122-01-1-670-11/22 od 25.02.2022.godine („Službeni glasnik BiH”, br. 14/22).

5. Mišljenja Ministarstva pravde Federacije Bosne i Hercegovine i Agencije za zaštitu ličnih podataka Federacije Bosne i Hercegovine o davanju podataka o imovini izvršenika

Iako je u praksi u posljednje vrijeme vidljivo da određena lica i organi dostavljaju podatke o imovini izvršenika tražiteljima izvršenja bez posredovanja suda, susrećemo se i s problemom da tražitelji izvršenja ne mogu dobiti tražene podatke i dokumente od strane relevantnih organa, lica i institucija, pod izgovorom i obrazloženjem istih o postojanju „poslovne tajne“ ili privatnosti ličnih podataka izvršenika, te da im dostavu informacija ne dopušta trenutno važeći Zakon o zaštiti ličnih podataka donesen na nivou Bosne i Hercegovine. Postavlja se pitanje da li državni organi i organizacije ispravno primjenjuju navedeni zakon i da li ima osnova u odbijanju dostave određenih podataka.

Prisutan je određeni vid „straha“ organa, institucija i lica koji raspolažu sa informacijama većeg broja građana različitog tipa da takve informacije dostavljaju na zahtjev jedne od stranaka iz sudskog postupka bez dostavljanja odgovarajućeg pravnog osnova, a u cilju poštivanja odredbi Zakona o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.⁵⁵ Pod pravnim osnovom nadležni organi koji raspolažu relevantnim podacima uglavnom podrazumijevaju odgovarajuću odluku izvršnog suda kojom se traže odgovarajući podaci.⁵⁶ Nadležni organi su ovakvim postupanjem isključili primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama, koji je donesen kako na entitetskom nivou, tako i na državnom nivou, a koji dozvoljava fizičkim i pravnim osobama da dobiju potrebnu informaciju od strane relevantnog državnog organa ili institucije.⁵⁷

Tako je Federalno ministarstvo pravde u pogledu pitanja primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama, u aktu broj: 03-02-4-4304/12 of 19.11.2012. godine iznijelo mišljenje, ali i stav da se Zakon o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine⁵⁸ smatra *lex specialis* propisom po svojoj pravnoj prirodi u odnosu na Zakon o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini. Ovaj organ smatra da su ograničenje prava pristupa informacijama javnih organa propisana Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.⁵⁹

Odgovarajuća primjena ovog propisa bi u većoj mjeri zaštitila treća lica, a sve

---

⁵⁵ K. Hodžić, „Pravni položaj izlučnih povjerilaca u izvršnom postupku“, magistarski rad, Pravni fakultet Univerziteta u Zenici, 2017, 18.

⁵⁶ *Ibid.*, 18.

⁵⁷ *Ibid.*, 18-19.

⁵⁸ Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH, broj 32/01, 48/11)

⁵⁹ K. Hodžić, 19.

iz razloga jer bi se relevantnim informacijama i podacima u velikoj mjeri smanjila mogućnost da se provođenjem izvršenja eventualno zahvati stvar ili pravo koje predstavlja vlasništvo trećeg lica, ili na kojem treća lica imaju određena prava koja mogu voditi ograničenju ili isključenju provođenja izvršnog postupka na toj stvari ili pravu.⁶⁰

Neovisno o Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosni i Hercegovini, Zakonom o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini je propisano da je kontrolor ličnih podataka ovlašćen da lične podatke daje na korištenje trećoj strani na osnovu pismenog zahtjeva treće strane, ako je to potrebno da bi se obavili poslovi u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarili zakoniti interesi treće strane. Pismeni zahtjev mora da sadrži svrhu i pravni osnov za korištenje ličnih podataka, te vrste ličnih podataka koje se traže.⁶¹

Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini Sarajevo je u aktu broj: 03-1-37-2-888-2/13 RK od 29.10.2013.godine, upućenom Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, dala mišljenje kako ne postoje smetnje prema Zakonu o zaštiti ličnih podataka BiH za davanje podataka o dužniku (izvršeniku)⁶². U mišljenju je navedeno da je za pristup podacima o izvršeniku od strane tražitelja izvršenja, shodno odredbama Zakona, potrebno da tražitelj izvršenja kao podnositelj takvog zahtjeva navede pravni osnov i svrhu traženja podataka, odnosno dokaže da su traženi podaci neophodni za zaštitu i ostvarivanje njegovih zakonitih prava i interesa.

Uputno je da se kod zahtjeva za utvrđivanje imovine izvršenika kod nadležnih organa, institucija i banaka, takav zahtjev vraća tražitelju izvršenja sa Mišljenjem Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini u kome stoji da sve tražene podatke o dužniku može dobiti tražitelj izvršenja koji dokaže pravni osnov za traženje konkretnih podataka, što tražitelji izvršenja lako mogu dokazati dostavljanjem izvršne ili vjerodostojne isprave na temelju koje traže izvršenje.

6. Zaključak

Neki praktičari zagovaraju da se izmjenama i dopunama ZIP-a FBiH odredba člana 37 briše. Osnovna karakteristika trenutnih zakonskih rješenja je nastojanje da se primarno zaštititi interes tražitelja izvršenja, a brisanje odredbe dovelo bi do pravne nesigurnosti i uveliko smanjilo pravnu zaštitu tražitelja izvršenja, *naročito* iz razloga pogrešne interpretacije i tumačenja Zakona o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini. Smatram da se trebaju izvršiti izmjene i dopune zakona na

---

⁶⁰ *Ibid.*

⁶¹ Član 17. stav 2. i 3. Zakona o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (Sl. glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11 - ispr.)

⁶² Modul IV - „Izvršna i vanparnična oblast“, I. godina početne obuke, Centar za edukaciju sudija i tužilaca, seminar, Sarajevo 2019.

način da sud prestane vršiti procesne radnje prema izvršeniku ili drugim organima u cilju prikupljanja podataka o imovini izvršenika, što bi trebalo doprinijeti rasterećenju i efikasnosti pravosudnog sistema. Za razliku od federalnog zakona, *Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine propisuje dužnost* davanja podataka od strane pravnih lica, organa, institucija, licu koje je podnijelo zahtjev, pod uvjetom da takvo lice učini vjerovatnim da namjerava pokrenuti izvršni postupak ili da su mu podaci potrebni za postupak koji je u tijeku. Potrebno je izvršiti izmjene i dopune federalnog zakona u pravcu propisivanja dužnosti/obaveze dostavljanja podataka o imovini izvršenika na zahtjev lica koja raspolažu izvršnim ili vjerodostojnim ispravama.

IMPLEMENTATION OF THE ARTICLE 37 OF THE ENFORCEMENT PROCEEDINGS LAW OF FEDERATION BIH BEFORE THE COURTS OF JUSTICE IN FEDERATION BIH

Abstract

The subject of this paper is implementation of the Article 37 of the Enforcement Proceedings Law in Federation BiH. In regular activities, there are different court practices because of different implementation of the above mentioned regulation. There are different interpretations and standpoints resulting in different decisions in the procedures of the courts of first instance, as well as in the decisions on the appeals of the courts of second instance. The court is an authority that implements enforcement, and with the wrong interpretation of the aforementioned regulation and practices of the court, the enforcement proceedings is reduced solely to court activities that, as a rule, are supposed to be performed by the party in the proceedings (enforcement claimant). It is not the rare case that in the enforcement proceedings, the claimant acts in a passive manner during the proceedings, expecting the court to evaluate the potential property of the defendant. If the court accepted the manner in which the enforcement claimants propose the implementation of enforcement, and if it accepted to verify and evaluate, on their behalf, the potential existence of the property of the defendant requesting the evidence from a number of authorities and legal entities, without making it probable that the defendant owns any such property registered by them, such a proposal, per se, would lead to transfer of the obligation of the party (enforcement claimant) to the court of justice, which, from the aspect of implementation of the principle of equality of the parties and the principle of impartiality of the court would be unacceptable and contrary to the Article 37 of the Enforcement Proceedings Law of Federation BiH. This paper is aimed to provide better understanding and implementation of the legal regulation, pointing out the existing positive practice the result of which would be an efficient and rightful proceedings and harmonization of practice in the courts of Federation BiH, providing that the courts act equally when they make decisions on the claims in the enforcement proceedings submitted for enforcement and requesting verification of the property of the defendant through the court of justice.

To conclude, *de lege ferenda* hereby it is proposed to completely change the regulation defined in the Article 37 of the Enforcement Proceedings Law.

Key words: regularity of the enforcement proposal, means and instruments of enforcement, „make it probable“, public registries.